

Bruselj, 14. marec 2025
(OR. en)

6937/25

ENV 141
CLIMA 65

DOPIS

Pošiljatelj: Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik: Odbor stalnih predstavnikov/Svet

Zadeva: Globalne okoljske politike
– izmenjava mnenj

---

1. Predsedstvo je kot pomoč pri izmenjavi mnenj o navedeni temi na seji Sveta (okolje) 27. marca 2025 pripravilo priloženi dopis ter vprašanji za ministre in ministrice.
2. Odbor stalnih predstavnikov naj se seznani z dopisom in vprašanjema predsedstva, nato pa naj jih pošlje Svetu za izmenjavo mnenj.

Globalne okoljske politike

– izmenjava mnenj –

Program Združenih narodov za okolje (UNEP) je vodilni svetovni organ na področju okolja. Od svoje ustanovitve leta 1972 ima vodilno vlogo pri vrsti okoljskih vprašanjih ter zagotavlja znanstvena dognanja in rešitve na tem področju, spodbuja pa tudi prizadevanja in sodelovanje vseh svojih 193 držav članic za dobro našega planeta. Mandat UNEP zajema vse elemente naravnega okolja, vključno s podnebjem, zrakom, vodo in oceani, tlemi, gozdovi in biotsko raznovrstnostjo, kemikalijami in odpadki, pa tudi širok spekter medsektorskih vprašanj, vključno z znanostjo, okoljskim pravom in upravljanjem, zelenim gospodarstvom, učinkovito rabo virov, naravnimi nesrečami ter prispevki žensk in mladih k varstvu okolja. Z namenom, da se izboljša stanje globalnega okolja, sodeluje z nacionalnimi vladami, civilno družbo, zasebnim sektorjem in mednarodnimi organizacijami, ki se ukvarjajo z varstvom okolja.

Kljub vsem prizadevanjem širokega nabora akterjev, ki so dejavni na področju varstva okolja, se pritisk na globalno okolje nenehno povečuje. Netrajnostni vzorci proizvodnje in potrošnje pomenijo, da postopoma presegamo vse omejitve planeta, s čimer trojna kriza planeta postaja večplastna kriza, znotraj katere kakovost in razpoložljivost vode, zdravje in produktivnost tal, prekomerna koncentracija kemikalij in slabo upravljanje kritičnih virov predstavljajo nove izzive v bitki za zdrav planet za vse.

Zaradi spreminjajočih se geopolitičnih razmer, varnostnih pomislekov, dezinformacij in polarizacije se prednostne naloge vlad in državljanov preusmerjajo od dolgoročne blaginje, ki temelji na čistem okolju, h kratkoročnemu kriznemu upravljanju. Nesoglasja glede vzrokov okoljskih kriz in rešitev zanje, pa tudi glede tega, katero od teh kriz bi bilo treba prednostno obravnavati, slabijo zaupanje v našo sposobnost, da jih rešujemo z večstranskim dialogom. Zamude pri izvajanju dopuščajo, da se krize in z njimi povezani stroški večajo, kar povzroča vse večjo finančno vrzel med potrebami in razpoložljivimi viri.

Tekoča pogajanja v zvezi z novim mednarodnim pravno zavezujočim instrumentom o onesnaževanju s plastiko, tudi v morskem okolju, jasno prikazujejo vse zgoraj navedene pomisleke, povezane z večstranskimi rešitvami za kompleksne globalne okoljske probleme. Čeprav je bila odločitev o razvoju tega instrumenta sprejeta leta 2022 in naj bi bilo s tem povezano delo zaključeno do konca leta 2024, po petih srečanjih medvladnega pogajalskega odbora strani niso uspele najti kompromisne rešitve za očiten globalni problem, ki ga je treba nujno obravnavati. Glavna nesoglasja zadevajo fazo življenjskega cikla plastike, na kateri moramo začeti ukrepati, ter načine financiranja prihodnjih dejavnosti in odpravljanja posledic onesnaževanja okolja s plastiko. Za učinkovito reševanje teh težav moramo znotraj vrednostne verige plastike ukrepati čim prej, preden nastanejo odpadki, ki onesnažujejo okolje.

Leto 2025 je pomembno za UNEP, saj bo decembra 2025 v Nairobiju potekalo zasedanje skupščine Združenih narodov za okolje, na katerem naj bi bila sprejeta vmesna strategija in delovni program UNEP za obdobje 2026–2029. Pogajanja v zvezi z novim mednarodnim pravno zavezujočim instrumentom o onesnaževanju s plastiko, tudi v morskem okolju, se bodo nadaljevala s petim zasedanjem medvladnega pogajalskega odbora avgusta 2025 v Ženevi. Široka udeležba in tesno sodelovanje EU in njenih držav članic na ministrski in strokovni ravni sta izjemno pomembna za uspešen zaključek obeh srečanj. Sodelovanje ministrov in ministric je nujno za odpravo zastojev pri politično občutljivih vprašanjih glede primarne proizvodnje plastike, kemikalij, ki vzbujajo zaskrbljenost, in financiranja. Za usmerjanje teh srečanj in učinkovito reševanje razvijajoče se večrazsežnostne okoljske krize moramo v celoti izkoristiti naše strokovno znanje in politične vezi.

Vprašanja za ministre in ministrice:

1. Kako lahko Evropska unija in njene države članice podprejo učinkovito okoljsko sodelovanje, katerega cilj je izvajanje večstranskih okoljskih sporazumov in prispevanje k trajnostnemu razvoju za sedanje in prihodnje generacije?
2. Kako lahko Evropska unija in njene države članice ter druge države z visokimi ambicijami prispevajo k uspešnemu izidu pogajanj v zvezi z novim mednarodnim pravno zavezujočim instrumentom o onesnaževanju s plastiko, tudi v morskem okolju, pred INC-5.2 avgusta 2025 v Ženevi?
